

BUA

Oslo 30.03.2020

Innspill til Barne- og familiedepartementets arbeide med strategi for barn i lavinntektsfamilier

Norge ligger i verdenstoppen i forbruk av sport- og fritidsutstyr¹ og rapporten til Oslo Economics og professor Dag Vidar Hanstad ved Norges idrettshøgskole, viser at utstyrs kostnader utgjør en betydelig andel av total kostnadene i mange av idrettene

Mangel på ski, skøyter, telt og sykkel kan bidra til utenforskap

For svært mange Nordmenn er ski, skøyter, sykkel, sekk, telt og soveposer standard inventar i boder og garasjer, og utstyret byttes ut etter hvert som barna vokser. Mange barn får sin første turopplevelse lenge før de kan gå, sittende på ryggen i bæremeis eller i en pulk bak far eller mor. Og Nordmenn er som kjent «født med ski på beina». Men, sånn er det ikke for alle. Selv brukt utstyr på finn.no og bruktmarkedet, kan være for dyrt å kjøpe for lavinntektsfamilier. Innvandrere fra andre kulturer har ikke nødvendigvis samme kultur som etniske Nordmenn for å eie like mye sport- og friluftsutstyr, alle foreldre er ikke like ressurssterke og de har kanskje ikke den samme erfaringen med sport- og friluftsliv fra sin barndom, og har derfor mindre forutsetninger for å lære bort til sine barn.

Gi utstyrssentraler samme standard og kvalitet som bibliotekene

Det finnes 373 utstyrssentraler i Norske kommuner, viser den ferske rapporten «Kartlegging av utstyrssentraler i kommunene»² som er gjennomført av Rambøll på vegne av Bufdir. Undersøkelsen er en kartlegging av utstyrssentraler, men den sier ingen ting om hvor effektive de er. Rapporten påpeker imidlertid at åpningstidene i mindre grad samsvarer med den potensielle målgruppens fritid og ikke alle utstyrssentraler har gode rutiner for f.eks. sjekke utstyrets kvalitet før det lånes ut og rutiner for personvern. Vi mener at dersom utstyrssentraler hadde samme standard og status som bibliotekene, med gode åpningstider,

¹ <https://sportsbransjen.no/no/nyhetsarkiv/knallar-for-sportsbransjen>

² <https://bufdir.no/en/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00005107>

bra utstyr og kompetente medarbeidere som kunne gi råd og veiledning i bruk av utstyr, ville utstyrssentralene vært et mer effektivt virkemiddel. Da kunne barn og unge i alle lavinntektsfamilier lånt aktivitetsutstyr og deltatt på fritidsaktiviteter på lik linje med sine jevnaldrede.

BUA «utstyrsbibliotek» med samme standard som bibliotekene finnes allerede

Mange kommuner har oppgraderte utstyrssentraler og har økt utlånskapiteten betydelig, slik at utstyrsbiblioteket er blitt et reelt alternativ til å kjøpe. Dette gjelder hovedsakelig der hvor kommuneledelsen har valgt å prioritere utstyrsordningen og har bevilget midler til drift. Dessverre gjelder ikke dette alle. Mange kommuner står overfor harde økonomiske prioriteringer og må ofte nedprioritere tjenester som ikke er lovpålagte. Konsekvensen er ofte reduserte åpningstider og lite ressurser til å betjene utlånet. Det fører ofte til at utstyret ikke blir lånt ut, men ligger på lager til liten nytte.

En nasjonal satsning på å styrke alle utstyrssentraler som låner ut sport og fritidsutstyr

En løsning for å gi barn og unge i lavinntektsfamilier samme mulighet som sine jevnaldrende til å delta i fritidsaktiviteter, begrense utenforskap og utjevne sosiale helseforskjeller, er en nasjonal satsning på utstyrssentraler. Et utvalg bør se på hva som skal til for at utstyrssentralene skal være et reelt alternativ for barn og unge i lavinntektsfamilier og ev. andre. En undersøkelse gjennomført av forskningsinstituttet RISE (Research Institute of Sweden), viser at [Fritidsbanken](#) (tilsvarende BUA i Sverige) bidrar til bedre folkehelse og lavere forbruk. I Norge har Forskningsstiftelsen Cicero fått midler fra Norges Forskningsråd for å undersøke hvordan deleløsninger som BUA kan bidra til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Dette kan bety at en nasjonal satsning på utstyrssentraler, på tvers av fagområder, kan gi stor samfunnsmessig gevinst på flere områder.

I Fafo-rapport 2018:04 " [Fra deltagelse til mestring](#) fremheves utstyrsordninger som viktig infrastruktur for at alle barn og unge skal kunne delta i ulike former for aktivitet. Samtidig fremhever rapporten noen felles momenter som viktige suksessfaktorer for utstyrsordninger:

- at det er etablert ordninger for drift av utstyrssentralen
- at kvaliteten på utstyret er bra, relevant og etterspurt av målgruppene og andre innbyggere i kommunen
- at ordningen blir allment kjent og brukt av et bredt spekter av innbyggerne i kommunen

- at det er etablert samarbeid mellom skole, barnehage eller andre som kan bidra til at alle barn og unge får tilgang til utstyr ved turer og arrangementer

Vårt innspill er derfor å anerkjenne utstyrssentraler, som viktig infrastruktur for barns deltakelse, ved å sørge for et kvalitetsmessig godt tilbud i alle kommuner. Det bør utarbeides en nasjonal plan for utstyrssentraler som omfatter retningslinjer for kvalitet, sikkerhet og personvern og kommunene må gis stabile økonomiske rammebetingelser, som gjør dem bedre i stand til å levere et kvalitetsmessig godt tilbud til alle barn og unge.

Med vennlig hilsen

Monica I Vogt

Daglig leder